

Spis treści

Słowo wstępne	11
Przedmowa do czwartego wydania	13
Wykaz skrótów	15
ROZDZIAŁ I. Zagadnienia ogólne	17
1. Pojęcie prawa międzynarodowego	17
1.1. Definicja prawa międzynarodowego	17
1.2. Prawo międzynarodowe publiczne a prawo międzynarodowe prywatne	19
1.3. Nazwa prawa międzynarodowego	19
2. Funkcje (przedmiot) prawa międzynarodowego	20
3. Stosunki międzynarodowe, czyli obrót międzynarodowy	22
4. Cechy charakterystyczne prawa międzynarodowego	24
4.1. Uwagi ogólne	24
4.2. Tworzenie prawa międzynarodowego (brak ustawodawcy)	24
4.3. Przymus w prawie międzynarodowym (brak zorganizowanego aparatu przymusu)	25
4.4. Brak obowiązku sądownictwa międzynarodowego	26
4.5. Stosowanie prawa międzynarodowego i jego moc wiążąca	27
5. Struktura i charakter norm współczesnego prawa międzynarodowego	28
6. Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne. Stosowanie prawa międzynarodowego wewnątrz państwa	30
6.1. Uwagi ogólne	30
6.2. Dualizm i monizm	31
6.3. Obowiązek dostosowania prawa wewnętrznego do prawa międzynarodowego	32
6.4. Sposoby harmonizacji prawa wewnętrznego z międzynarodowymi zobowiązaniami	33
6.5. Miejsce prawa wewnętrznego w stosunkach międzynarodowych	36
6.6. Komplementarność wewnętrznego i międzynarodowego porządku prawnego	38
ROZDZIAŁ II. Rozwój prawa międzynarodowego	39
1. Uwagi ogólne	39
2. Początki prawa międzynarodowego	40

3. Ukształtowanie systemu prawa międzynarodowego	41
4. Prawo międzynarodowe w okresie kapitalizmu	43
5. Okres współistnienia państw o różnych ustrojach społeczno-politycznych	48
5.1. Okres międzywojenny i druga wojna światowa	48
5.2. Okres po drugiej wojnie światowej	52
ROZDZIAŁ III. Źródła prawa międzynarodowego	60
1. Pojęcie źródeł prawa międzynarodowego	60
1.1. Różne znaczenia tego terminu	60
1.2. Artykuł 38 Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości a źródła prawa międzynarodowego	61
1.3. Współczesne źródła prawa międzynarodowego	63
1.4. Środki pomocnicze do stwierdzania istnienia norm prawa międzynarodowego	65
2. Umowa międzynarodowa	66
2.1. Uwagi ogólne	66
2.2. Zawieranie umów międzynarodowych	73
2.3. Obowiązki umowy międzynarodowej. Ważność	79
2.4. Zakres czasowy obowiązywania i stosowania umowy międzynarodowej (od kiedy do kiedy)	82
2.5. Zakres podmiotowy obowiązywania umowy międzynarodowej (kogo umowa międzynarodowa obowiązuje)	88
2.6. Zakres terytorialny obowiązywania i stosowania umowy międzynarodowej ..	90
2.7. Zakres rzeczowy (przedmiotowy) obowiązywania umowy międzynarodowej. Zastrzeżenia	91
2.8. Interpretacja (wykładnia) umowy międzynarodowej	93
3. Prawo zwyczajowe	97
4. Uchwały prawotwórcze (normatywne) organizacji międzynarodowych	105
5. Kodyfikacja prawa międzynarodowego	110
ROZDZIAŁ IV. Podmioty prawa międzynarodowego	114
1. Uwagi ogólne	114
2. Państwo	117
2.1. Pojęcie i istota państwa	117
2.2. Powstanie i upadek państwa	119
2.3. Ciągłość (identyczność) i sukcesja państw	123
3. Państwo w stosunkach międzynarodowych	125
3.1. Suwerenność i kompetencja własna państw	125
3.2. Zasada nieinterwencji	128
3.3. Równość państw i ich immunitet jurysdykcyjny	129
4. Rodzaje państw	132
4.1. Państwa jednolite i złożone	132
4.2. Państwa śródlądowe, państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym i państwa archipelagowe	133
4.3. Państwa trwale neutralne	134
5. Podmioty prawa międzynarodowego inne niż państwa	135
6. Uznanie międzynarodowe	145

ROZDZIAŁ V. Stosunki, zdarzenia i akty (czynności) prawnomiędzynarodowe ...	151
1. Stosunki prawnomiędzynarodowe	151
2. Zdarzenia prawnomiędzynarodowe	152
3. Akty (czynności) prawnomiędzynarodowe	153
4. Akty jednostronne państw	158
ROZDZIAŁ VI. Odpowiedzialność międzynarodowa	162
1. Uwagi ogólne	162
2. Odpowiedzialność państwa	164
3. Odpowiedzialność jednostek	168
ROZDZIAŁ VII. Terytorium	171
1. Uwagi ogólne	171
2. Terytorium państwowe	172
3. Zwierzchnictwo terytorialne	174
4. Szczególne ograniczenia zwierzchnictwa terytorialnego	176
5. Nabycie terytorium państwowego	177
5.1. Nabycie pierwotne	177
5.2. Nabycie pochodne	179
5.3. Zmiany terytorialne a obywatelstwo ludności	180
5.4. Zakaz użycia siły i prawo narodów do samostanowienia a zmiany terytorialne	181
6. Granice	182
6.1. Uwagi ogólne	182
6.2. Granice Polski	184
7. Rzeki	186
8. Obszary podbiegunowe	190
ROZDZIAŁ VIII. Międzynarodowe prawo morza	192
1. Uwagi ogólne	192
2. Obszary morskie – klasyfikacja	194
3. Statki morskie	195
4. Morskie wody wewnętrzne	200
5. Wody archipelagowe	203
6. Morze terytorialne	204
7. Morska strefa przyległa	207
8. Strefa wyłącznego rybołówstwa	208
9. Szelf kontynentalny	209
10. Strefa ekonomiczna	211
11. Morze pełne	213
12. Dno mórz i oceanów poza granicami jurysdykcji państwowej	219
13. Cieśniny i kanały morskie	220
13.1. Cieśniny	220
13.2. Kanały morskie	222
14. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie korzystania z obszarów morskich i ochrony środowiska morskiego	224

ROZDZIAŁ IX. Międzynarodowe prawo lotnicze i kosmiczne	228
1. Uwagi ogólne	228
2. Przestrzeń powietrzna	230
3. Statki powietrzne	232
4. Międzynarodowa żegluga powietrzna	234
5. Prawo kosmiczne	237
ROZDZIAŁ X. Ludność państwa	242
1. Uwagi ogólne	242
2. Obywatelstwo	243
3. Traktowanie cudzoziemców	249
4. Międzynarodowy ruch osobowy	250
5. Ekstradycja i azyl	252
6. Ochrona grup ludzkich i praw człowieka	255
ROZDZIAŁ XI. Prawo dyplomatyczne i konsularne	259
1. Uwagi ogólne	259
2. Stosunki i służba dyplomatyczna	260
2.1. Źródła prawa dyplomatycznego	260
2.2. Ustanowienie i utrzymywanie stosunków dyplomatycznych	261
2.3. Funkcje misji dyplomatycznej	262
2.4. Członkowie misji dyplomatycznej	263
2.5. Przywileje i immunitety dyplomatyczne	268
2.6. Treść (zakres przedmiotowy) przywilejów i immunitetów dyplomatycznych	269
2.7. Osoby korzystające z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych (zakres podmiotowy)	271
2.8. Zakres czasowy obowiązywania przywilejów i immunitetów	272
2.9. Zakres terytorialny obowiązywania przywilejów i immunitetów	272
2.10. Obowiązek członków misji wobec państwa przyjmującego	273
2.11. Pomieszczenia misji dyplomatycznej	273
3. Stosunki i służba konsularna	274
3.1. Źródła prawa konsularnego	274
3.2. Ustanowienie i utrzymywanie stosunków konsularnych	275
3.3. Funkcje konsularne	276
3.4. Członkowie urzędu konsularnego	278
3.5. Przywileje i immunitety konsularne	279
3.6. Treść (zakres przedmiotowy) przywilejów i immunitetów konsularnych	280
3.7. Osoby korzystające z przywilejów i immunitetów konsularnych	280
3.8. Zakres czasowy obowiązywania przywilejów i immunitetów konsularnych	281
3.9. Zakres terytorialny obowiązywania przywilejów i immunitetów konsularnych	281
3.10. Pomieszczenia i archiwum konsularne	282
ROZDZIAŁ XII. Organizacje międzynarodowe	283
1. Uwagi ogólne	283
2. Organizacja Narodów Zjednoczonych	293
2.1. Podstawy prawne i istota ONZ	293
2.2. Członkostwo w ONZ	295
2.3. Cele i zasady ONZ	298

2.4. Struktura organizacyjna ONZ	299
2.5. Zgromadzenie Ogólne	300
2.6. Rada Bezpieczeństwa	303
2.7. Rada Gospodarcza i Społeczna	306
2.8. Rada Powiernicza	307
2.9. Sekretariat	307
2.10. Działalność ONZ	308
3. Organizacje wyspecjalizowane	309
4. Organizacje regionalne	311
4.1. Organizacja Państw Amerykańskich	312
4.2. Liga Państw Arabskich	313
4.3. Unia Afrykańska	313
5. Organizacje wojskowe	314
5.1. Karta Narodów Zjednoczonych a przymierza	314
5.2. Pakt Północnoatlantycki	315
6. Rada Europy	316
7. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)	318
ROZDZIAŁ XIII. Umowy i organizacje gospodarcze	319
1. Uwagi ogólne	319
2. Dwustronne umowy gospodarcze	320
3. Organizacje gospodarcze	323
3.1. Rola ONZ w rozwiązywaniu problemów gospodarczych	323
3.2. Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu	325
3.3. Światowa Organizacja Handlu	326
3.4. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	327
3.5. Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	329
ROZDZIAŁ XIV. Załatwianie sporów międzynarodowych	331
1. Uwagi ogólne	331
2. Rokowania (negocjacje)	334
3. Dobre usługi i pośrednictwo (mediacja)	335
4. Komisje śledcze	336
5. Koncyliacja	337
6. Postępowanie przed organami Narodów Zjednoczonych	338
7. Arbitraż (sądownictwo polubowne)	340
8. Sądownictwo międzynarodowe	343
8.1. Uwagi ogólne	343
8.2. Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej	343
8.3. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	344
8.4. Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza	351
9. Środki odwetowe	352
ROZDZIAŁ XV. Prawo przeciwojenne	354
1. Uwagi ogólne	354
2. Zakaz agresji	354
3. Definicja agresji	358
4. Bezpieczeństwo zbiorowe	360

ROZDZIAŁ XVI. Prawo konfliktów zbrojnych	367
1. Uwagi ogólne	367
1.1. Pojęcie wojny i konfliktu zbrojnego	367
1.2. Pojęcie prawa wojennego i jego obowiązywanie	368
1.3. Stosowanie prawa wojennego w konfliktach zbrojnych niemających charakteru międzynarodowego	369
1.4. Źródła prawa wojennego	370
1.5. Obszar wojny i teatr wojny	373
2. Początek wojny	373
3. Wojna lądowa	374
3.1. Siły zbrojne – skład	374
3.2. Kroki nieprzyjacielskie	376
3.3. Ochrona ofiar wojny	379
3.4. Okupacja wojenna	382
4. Wojna morska	384
4.1. Uwagi ogólne	384
4.2. Morskie siły zbrojne	384
4.3. Akty walki	385
4.4. Ochrona chorych, rannych i rozbitków	386
4.5. Akty wrogie	386
5. Wojna powietrzna	388
5.1. Uwagi ogólne	388
5.2. Siły zbrojne	389
5.3. Akty walki	389
6. Zakończenie wojny	390
7. Neutralność w wojnie	391
Materiały do poznania prawa międzynarodowego	395
I. Zbiory umów międzynarodowych	395
II. Zbiory praktyki państw i inne wydawnictwa dokumentalne	396
III. Orzeczenia sądowe i arbitrażowe	396
IV. Dokumenty organizacji międzynarodowych	397
1. Organizacja Narodów Zjednoczonych	397
2. Inne organizacje	397
V. Piśmiennictwo	398
Skorowidz przedmiotowy	401